

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
22 juli 2026

Kenmerk
DGA-DAD / 107806164

Kopie aan

Bijlage(n)
1

Aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

nota
TER BESLISSING

Visiebrief dierentuinen

Parafenroute

Aanleiding

In bijgevoegde brief wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over uw visie op dierentuinen en de stappen die u de komende tijd neemt om het dierentuinenbeleid verder te versterken. Daarbij deelt u het plan van aanpak voor toekomstbestendige dierentuinen, hoe u omgaat met de toezegging van uw ambtsvoorganger om een verbod op publieksinteracties te onderzoeken en hoe u de uitvoering van de motie Kostić c.s. (Kamerstuk 36 410 XIV, nr. 69) in uw beleid implementeert.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- Akkoord te gaan met het verzenden van deze brief naar de Tweede Kamer;
- In te stemmen met het afdoen van de motie Kostić c.s. waarin de regering wordt verzocht om een plan van aanpak voor een einde aan het doden van gezonde dieren in dierentuinen, waarbij u dierentuinen vraagt om een collectieplan en besliskader op te stellen en te gebruiken bij het maken van keuzes rondom het fokken met en doden van (surplus-)dieren.

Kernpunten

Plan van aanpak toekomstbestendige dierentuinen

- Het huidige vergunningensysteem staat vernieuwing binnen dierentuinen en aanpassingen aan steeds ontwikkelende normen in de weg. De Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) onderschrijft dit in de in 2025 gepubliceerde zienswijze over de toekomst van dierentuinen. Bovendien ervaren dierentuinen grote regeldruk. Er zijn drie beleidsopties om toekomstbestendigheid van de dierentuinsector te faciliteren in kaart gebracht en aan u voorgelegd:

1. Het benadrukken dat het belangrijk is dat dierentuinen blijven ontwikkelen, waarbij de verantwoordelijkheid hiervoor volledig bij de sector ligt en de overheid dit niet kan afdwingen.
 2. Een aanpak waarbij individuele dierentuinen worden beoordeeld en met behulp van specifieke vergunningsvoorschriften worden aangezet tot vernieuwing. Dit is vergelijkbaar met het traject dat het Dolfinarium heeft doorlopen.
 3. Met behulp van een stelselwijziging de randvoorwaarden vast te leggen voor een toekomstbestendige dierentuinsector. Hierbij wordt de regelgeving voor dierentuinen aangepast waardoor achterblijvende dierentuinen worden aangezet tot vernieuwing, onnodige regeldruk wordt aangepakt, en dierenwelzijn, educatie en conservatie centraal blijven staan.
- Daarbij is geadviseerd voor optie 3 te kiezen. Dit is de enige manier om dierentuinen die achterblijven structureel aan te zetten tot vernieuwing. Ook kan de hoge regeldruk die dierentuinen ervaren worden aangepakt en kunnen de aanbevelingen uit de RDA-zienswijze worden meegenomen in het beleid. Bovendien past dit bij de aankondiging van uw ambtsvoorganger om de regelgeving voor dierentuinen te herzien.
 - Er wordt gestart met de analyse van het vergunningstelsel. Daarbij wordt gekeken hoe het systeem omgedraaid kan worden zodat regeldruk niet bij de vooroplopende dierentuinen terecht komt, en hoe aanpassingen in de huidige werkwijze regeldruk op korte termijn kunnen verlichten.
 - Daarna kunnen de inhoudelijke thema's, zoals dierenwelzijn, educatie en conservatie, worden uitgewerkt.
 - In de brief informeert u de Kamer over uw aanpak.

Publieksinteracties

- Er is op dit moment geen specifieke regelgeving voor publieksinteracties in dierentuinen. In de antwoorden op Kamervragen van de PvdD over het Dolfinarium in 2024 (Kamerstuk nr. 2024Z07968) is toegezegd de mogelijkheden voor een verbod op publieksinteracties te onderzoeken.
- Er is geadviseerd om voor een bredere aanpak te kiezen, waarbij wordt onderzocht of het wenselijk is om aanvullend beleid voor publieksinteracties op te stellen en vervolgens de best passende beleidsoptie te kiezen.
- De eerste stap is het inventariseren van de verschillende soorten publieksinteracties die in Nederlandse dierentuinen worden aangeboden en deze te beoordelen op basis van educatie, dierenwelzijn en veiligheid. Vervolgens wordt advies over het meest passende beleid aan u uitgebracht. Dat kan variëren van een totaalverbod, het stellen van kaders, zelfregulering door de sector, of geen aanvullend beleid ontwikkelen.
- Als de conclusie is dat de regelgeving moet worden aangepast, zal dit worden meegenomen in de aanpassing van de regelgeving voor toekomstbestendige dierentuinen.

Omgang met surplusdieren

- Veel dierentuinen zijn betrokken bij instandhoudingsprogramma's om zo bij te dragen aan conservatie. Het is belangrijk dat dierentuinen stilstaan bij hun fokbeleid en de consequenties hiervan, omdat er surplusdieren kunnen ontstaan die soms worden gedood.
- In het kader van de motie Kostić c.s. (Kamerstuk 36 410 XIV, nr. 69) zijn de volgende drie beleidsopties verkend en aan u voorgelegd:
 1. Een totaalverbod op het doden van gezonde dieren in dierentuinen.
 2. De uitbreiding van het verbod op het doden van gehouden dieren.
 3. Dierentuinen een collectieplan en besliskader laten opstellen, om te gebruiken bij beslissingen rondom het fokken met en doden van (surplus-)dieren.
- Daarbij is geadviseerd om voor optie 3 te kiezen, met daarbij de volgende overwegingen:
 - Het blijft voor dieren mogelijk om soorteigen gedrag te vertonen.
 - Dierentuinen behouden de mogelijkheid om hun rol op het gebied van conservatie en soortbehoud te vervullen.
 - Dierentuinen worden via het collectieplan aangespoord om vooraf stil te staan bij de consequenties van hun fokbeleid. Door bewuste collectiekeuzes te maken, kan het aantal surplusdieren worden beperkt.
 - Met behulp van het besliskader worden keuzes zorgvuldig, transparant en navolgbaar gemaakt.
- De plannen worden momenteel verder uitgewerkt en meegenomen in het traject 'toekomstbestendige dierentuinen'.
- In deze brief informeert u de Kamer over uw inzet en beschouwt u de motie hiermee als afgedaan.